

บทที่ 3

บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิก

วิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทยมีกำเนิดและพัฒนาการมาเป็นเวลานานนับแต่เริ่มมีการก่อสร้างอาคาร โดยมีการถ่ายทอดกันมาทางสายเลือดในหมู่ตระกูลช่างต่างๆ เมื่อประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับต่างชาติมากขึ้นตามกระบวนการทางการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทำให้มีชาวต่างชาติเข้ามาติดต่อค้าขาย และนำวิวัฒนาการจากโลกตะวันตกมาสู่ประเทศไทยมากขึ้น รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าทางด้านงานก่อสร้างและงานสถาปัตยกรรม มีชาวตะวันตกเข้ามาประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทยเป็นจำนวนมากไม่น้อย โดยส่วนใหญ่ประกอบวิชาชีพในหน่วยงานราชการ จนล่วงเข้าสู่ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมของชาวต่างชาติจึงค่อยๆลดบทบาทลง และมีชาวไทยที่ได้รับการศึกษาสถาปัตยกรรมจากโลกตะวันตกเข้ามามีบทบาทแทน และในช่วงรัชสมัยนี้เองที่ได้มีการบัญญัติศัพท์คำว่า “สถาปัตยกรรม” และ “สถาปนิก” ขึ้น โดย ม.จ.อิทธิเทพสรรค์ กฤดากร ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานคำแปลคำว่า “Architecture” และ “Architect” จากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว¹

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 จำนวนสถาปนิกชาวตะวันตกในหน่วยงานราชการเริ่มลดลงจนแทบจะหมด ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว มีนักศึกษาไทยไปศึกษาวิชาสถาปัตยกรรม ณ ประเทศอังกฤษและฝรั่งเศส ซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วได้กลับมารับราชการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบแทนสถาปนิกชาวตะวันตก เหล่านี้ทำให้การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในยุคนั้นแพร่หลายอยู่ในภาครัฐการเป็นส่วนใหญ่ ผลงานทางสถาปัตยกรรมจึงเป็นของภาครัฐการ

เมื่อประชาชนเห็นผลงานทางสถาปัตยกรรมของภาครัฐและมีการยอมรับในวิชาชีพสถาปนิกมากขึ้น ต้องการให้สถาปนิกเป็นผู้ดูแลออกแบบก่อสร้างงานสถาปัตยกรรม ทำให้สถาปนิกในภาครัฐการต้องแบ่งเวลาออกราชการมาทำงานให้กับเอกชน จนกระทั่งมีสถาปนิกในภาครัฐการหลายท่านต้องลาออกจากราชการเพื่อมาปฏิบัติวิชาชีพในภาคเอกชนแบบเต็มเวลา เนื่องจากงานมีปริมาณมากและได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่า

¹ ศุภศิ ทัพพัทธ์, สถาปนิกสยาม: พื้นฐาน บทบาท ผลงาน และแนวคิด (พ.ศ. 2475-2537) เล่ม 2 (กรุงเทพฯ: สมาคมสถาปนิกสยามฯ, 2539), หน้า 416

² เรื่องเดียวกัน หน้า 416

การที่สถาปนิกเข้าไปประกอบวิชาชีพในภาคต่างๆเหล่านี้ย่อมมีบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบที่แตกต่างกันไปตามแนวคิดในการดำเนินงานของแต่ละภาค โดยบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกในยุคต่างๆจะอยู่ในภาคราชการ เมื่อภาคเอกชนขยายตัวขึ้น สถาปนิกในภาคราชการจำนวนหนึ่งจึงได้ได้หันเหการประกอบวิชาชีพสู่ภาคเอกชนทำให้เกิดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

3.1 บริการทางด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

จากคู่มือสถาปนิก 2547 ของสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์³ ได้กล่าวถึงวงจรหรือขั้นตอนของงานสถาปัตยกรรม³ไว้ดังนี้

1. งานการศึกษาขั้นต้นก่อนการออกแบบ(Pre-Design Stage) ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยดังนี้
  - 1.1 การศึกษากำหนดรายละเอียดโครงการ(Project Programming)
  - 1.2 การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ(Feasibility Study)
  - 1.3 แนวความคิดในการออกแบบ(Conceptual Design)
2. งานขั้นการออกแบบ(Design Stage) ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้
  - 2.1 การออกแบบร่างทางเลือก(Schematic Design)
  - 2.2 การออกแบบร่างขั้นต้น(Preliminary Design)
  - 2.3 งานออกแบบรายละเอียด(Design Detail)
  - 2.4 การพัฒนาแบบก่อสร้าง(Design Development)
3. งานก่อนการก่อสร้าง(Pre-construction Stage) ประกอบด้วยขั้นตอน
  - 3.1 การจัดประกวดราคา(Bidding)
  - 3.2 การจัดทำสัญญาจ้าง(Contracting)
4. งานระหว่างการก่อสร้าง(Construction Stage)
  - 4.1 การบริหารจัดการงานก่อสร้าง(Construction Management)
  - 4.2 งานควบคุมโครงการระหว่างการก่อสร้าง(Construction Supervisor)
5. งานหลังการก่อสร้างแล้วเสร็จ(Post-construction Stage)
  - 5.1 การวางแผนเข้าใช้อาคาร(Occupancy)

³ สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์. คู่มือสถาปนิก 2547. มปทพ. 2547, หน้า 92-97

5.2 การประเมินการใช้อาคาร(Post-occupancy Evaluation)

6. งานบริหารจัดการทรัพยากรกายภาพ(Facility Management)

7. งานการวางแผนทรัพยากรกายภาพ(Facility Planning)

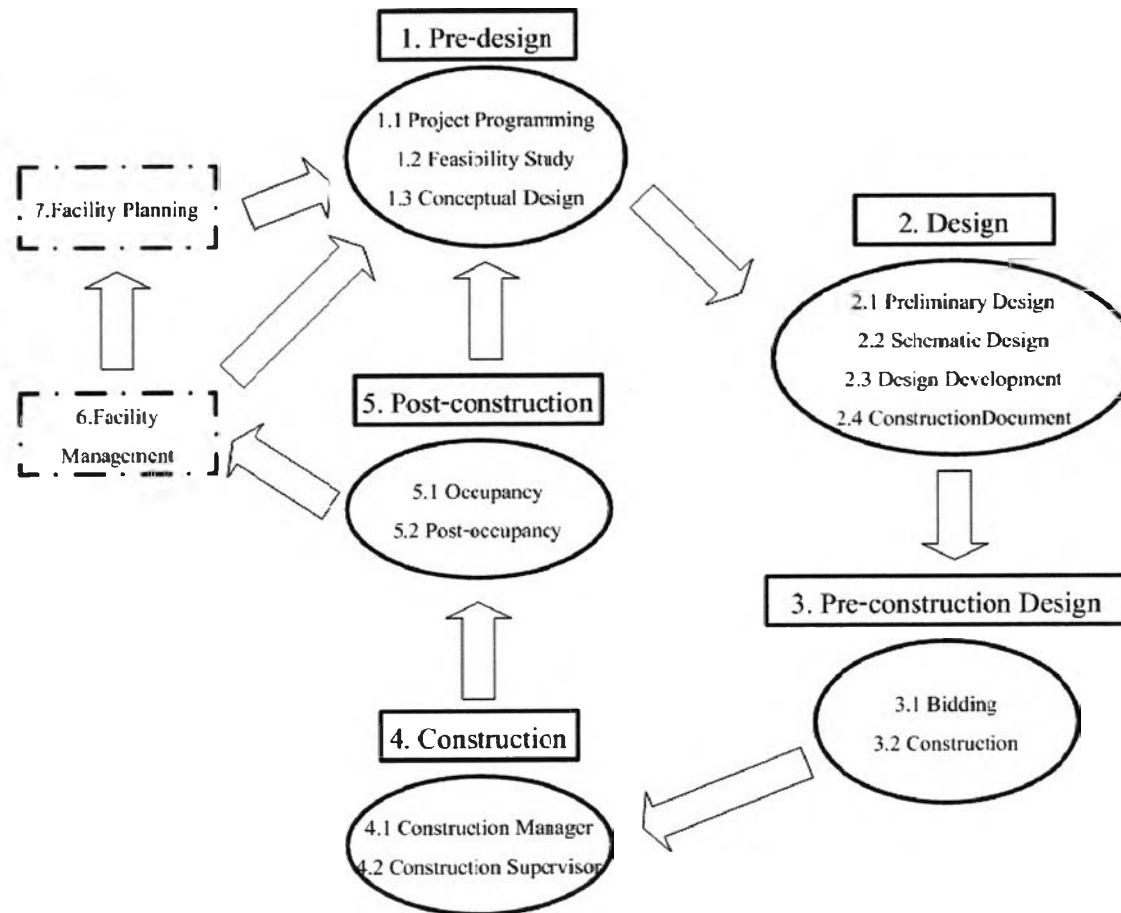
นอกจากนี้ในการศึกษาถึงการให้บริการทางสถาปัตยกรรมในหนังสือ The Architect's Handbook of Professional Practice. 13th ed^{*} . พบว่ามีการแบ่งลักษณะของงานที่สถาปนิกสามารถให้บริการแบ่งเป็น 3 บริการใหญ่ๆ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) ประกอบด้วยการให้บริการด้านต่างๆ ดังนี้
  - 1.1 Programming
  - 1.2 Research Service
  - 1.3 Site Analysis
  - 1.4 Strategic Facility Planning
  - 1.5 Zoning Process Assistance
2. การออกแบบและก่อสร้าง (Design and Construction)
  - 2.1 Accessibility Compliance
  - 2.2 Architectural Acoustic
  - 2.3 Building Design
  - 2.4 Code Compliance
  - 2.5 Construction Document-Drawings
  - 2.6 Construction Document-Specifications
  - 2.7 Construction Management
  - 2.8 Construction Procurement
  - 2.9 Contract Administration
  - 2.10 Design-Build
  - 2.11 Energy Analysis and Design
  - 2.12 Environmental Graphic Design
  - 2.13 Historic Preservation
  - 2.14 Interior Design

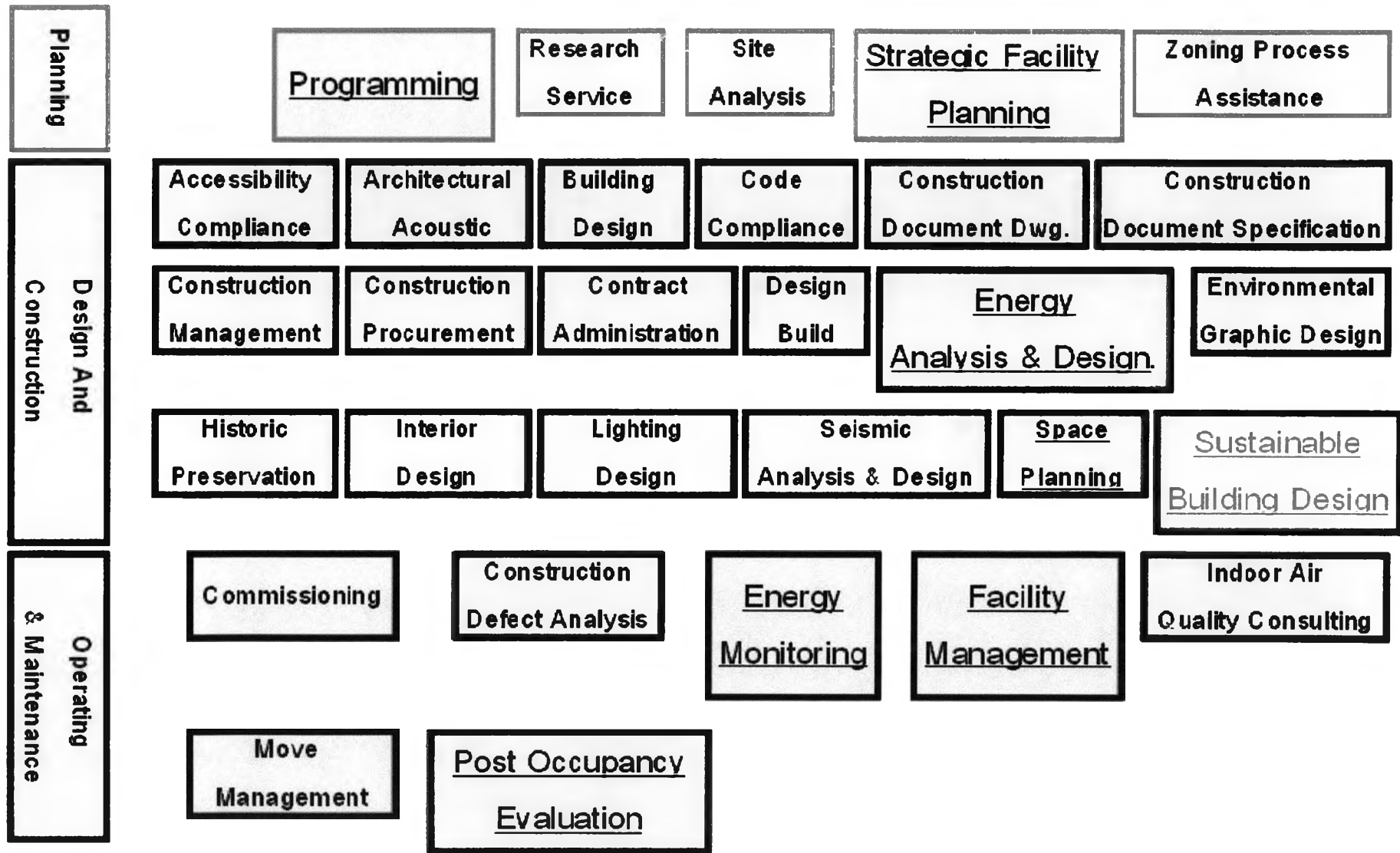
* คู่มือคณวก ก หน้า 87

- 2.15 Lighting Design
  - 2.16 Seismic Analysis and Design
  - 2.17 Space Planning
  - 2.18 Sustainable Building Design
3. การดำเนินการและการบำรุงรักษา (Operating and Maintenance)
- 3.1 Commissioning
  - 3.2 Construction Defect analysis
  - 3.3 Energy Monitoring
  - 3.4 Facility Management
  - 3.5 Indoor air Quality Consulting
  - 3.6 Move Management
  - 3.7 Post-occupancy Evaluation

ภาพที่ 3-1

แสดงขั้นตอนหรือวงจรของงานสถาปัตยกรรมวงจร

ภาพที่ 3-2

แสดงบริการงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศ

3.2 พันธกรณีของสถาปนิก

ตามมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ. 2532 ของสมาคมสถาปนิกสยาม ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติวิชาชีพ โดยกล่าวถึงเรื่องพันธกรณีของสถาปนิกที่มีต่อผู้เกี่ยวข้องต่างๆดังต่อไปนี้⁴

1. พันธกรณีต่อสาธารณะ

- 1.1 สถาปนิกอาจเสนอบริการของตนต่อบุคคลใดๆ ได้โดยการคิดค่าตอบแทนค่าธรรมเนียมเงินเดือน ค่าลิขสิทธิ์ตามมาตรฐานที่ยอมรับกันทั่วไป ในฐานะที่เป็นตัวแทน ที่ปรึกษาผู้แนะนำหรือผู้ช่วย ทั้งนี้สถาปนิกต้องผดุงไว้ซึ่งคุณธรรมแห่งวิชาชีพอย่างเคร่งครัด
- 1.2 สถาปนิกต้องปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบทางวิชาชีพของตนด้วยความสามารถ และจะต้องสนองต่อผลประโยชน์ของลูกค้าของตนและสาธารณะอย่างถูกต้อง
- 1.3 สถาปนิกต้องไม่โฆษณาตนเอง หรือยอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อตนหรือผลงานของตนในเชิงยกย่อง โอ้อวดชักจูงให้หลงผิด เว้นแต่จะเป็นเพียงการเผยแพร่ด้านวิชาการหรือเพื่อแสดงชื่อวุฒิตำแหน่งที่อยู่หรือสำนักงานของสถาปนิกเท่านั้น รวมทั้งไม่ประกาศรับรองสินค้าใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- 1.4 สถาปนิกต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ใช้บังคับการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศ และจะต้องเคารพธรรมเนียมและมาตรฐานที่กำหนด โดยองค์การหรือสมาคมวิชาชีพสถาปัตยกรรมของท้องถิ่นนั้นๆ

2. พันธกรณีต่อลูกค้า

- 2.1 สถาปนิกจะต้องให้บริการทางวิชาชีพอย่างมีคุณภาพพร้อมทั้งเป็นตัวแทนทางด้านวิชาการ ค้ำครองผลประโยชน์ให้แก่ลูกค้า และสิทธิที่พึงหวงของ
- 2.2 บุคคลต่างๆ ซึ่งมีในสัญญาให้สถาปนิกจัดการคำแนะนำและคำวินิจฉัยของสถาปนิกจะต้องมีเหตุผลและเที่ยงธรรม
- 2.3 การติดต่อของสถาปนิกไม่ว่าด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือหรือเป็นภาพ ต้องมีความแน่นอน ชัดเจน

⁴ สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์. คู่มือสถาปนิก 2537. มปทพ. 2537, หน้า131-32

2.4 สถาปนิกต้องไม่รับค่าตอบแทนใดๆ ไม่ว่าจะ เป็นผลประโยชน์ทางการเงิน หรือในทางส่วนตัว เนื่องในการบริการวิชาชีพของตน จากบุคคลอื่น นอกเหนือจากลูกค้าหรือนายจ้างนั้นๆ

2.5 สถาปนิกจะต้องไม่แสวงหาหรือตกลงรับทำงาน โดยรับค่าตอบแทนที่ต่ำกว่าความเหมาะสมตามคุณค่าของงานที่ตนตกลงจะทำให้กับลูกค้าจนเป็นเหตุ ให้ตนไม่สามารถจะให้บริการเต็มความรับผิดชอบที่มีต่อลูกค้าของตนและต่อ สาธารณะ

3. พันธกรณีต่อวิชาชีพ

- 3.1 สถาปนิกต้องไม่กระทำการใดๆ ในลักษณะที่เป็นความเสียหายต่อ ผลประโยชน์ที่ดีที่สุดของวิชาชีพ และความร่วมมือทำงานเพื่อส่งเสริม ผลประโยชน์ขององค์กรวิชาชีพของตน
- 3.2 สถาปนิกต้องไม่ประทุษร้ายหรือพยายามประทุษร้ายไม่ว่าโดยรู้หรือ โดย เห็นผิดหรือ โดยเจตนาร้ายต่อชื่อเสียง โอกาสอันดี หรือวิธีปฏิบัติในทาง วิชาชีพของสถาปนิกอื่น
- 3.3 สถาปนิกต้องไม่พยายามแก่งแย่งงานจากสถาปนิกอื่นภายหลังจากที่ลูกค้า ได้ตกลงว่าจ้างสถาปนิกอื่นนั้นเป็นที่แน่นอนแล้วสถาปนิกต้องไม่เสนอตัวเข้ารับ งานจนกว่าจะได้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้สถาปนิกอื่นนั้นทราบความ จริงและได้รับการบอกเล่าจากเจ้าของว่าได้เลิกจ้างสถาปนิกอื่นนั้นแล้ว
- 3.4 สถาปนิกไม่พึงเสนอบริการของตนในการประกอบแข่งขันที่ไม่ยุติธรรม หรือ ไม่ได้รับการรับรองจากสมาคมฯ

4. พันธกรณีต่อวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

สถาปนิกต้องยินดีอุทิศเวลาความสามารถ กำลังกาย กำลังทรัพย์ร่วมกิจกรรม ต่างๆ เพื่อสนับสนุนความยุติธรรม การเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ ตลอดจนการ ขอมรับและให้การสนับสนุนส่งเสริมผลประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ ออกแบบและวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

3.3 หน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกตามข้อกำหนดของสมาคมวิชาชีพและ กฎหมาย

นอกจากพันธกรณีดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2532 ของสมาคมสถาปนิกสยาม ยังได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบเบื้องต้นของสถาปนิกในเรื่องการให้บริการขั้นมูลฐาน โดยแบ่งขั้นตอนการให้บริการของสถาปนิกออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้⁵

1. การวางเค้าโครงการออกแบบและการออกแบบร่างขั้นต้น
2. การออกแบบร่างขั้นสุดท้าย
3. การทำรายละเอียดการก่อสร้าง
4. การประกวดราคา
5. การก่อสร้าง
6. การส่งมอบเอกสาร

ในส่วน of ข้อกำหนดทางกฎหมายตามกฎหมายตามกฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ.2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ.2508 ข้อ 2 กำหนดชนิดของงานในวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมไว้ดังนี้⁶

1. งานออกแบบ

หมายถึง การกำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการก่อสร้างหรือที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง รวมทั้งการศึกษา การวางแผน การกำหนดขอบเขต และการพิจารณา รูปแบบสถาปัตยกรรมเพื่อการก่อสร้างหรือที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง

2. งานอำนวยการก่อสร้าง

หมายถึง การบริหารจัดการ หรือควบคุมเกี่ยวกับการก่อสร้าง การซ่อมแซม การดัดแปลง การรื้อถอน หรือการเคลื่อนย้ายอาคารให้เป็นไปตามรูปแบบและรายการสถาปัตยกรรม

⁵ สมาคมสถาปนิกสยาม. คู่มือสถาปนิก 2537. มปทพ. 2537, หน้า32-33

⁶ อวยชัย วุฒิโฆสิต. การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2544, หน้า 147

3. งานพิจารณาตรวจสอบ

หมายถึง การสำรวจ การค้นคว้า การวิเคราะห์ การทดสอบ รวมทั้งการหาข้อมูล และสถิติต่างๆ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการตรวจและวินิจฉัยงานที่เกี่ยวข้อง กับสถาปัตยกรรม

4. งานวางโครงการและงานแผนผังบริเวณ

หมายถึง การกำหนดรูปแบบผังของโครงการในงานสถาปัตยกรรม

5. งานให้คำปรึกษา

หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะหรือการตรวจสอบเพื่อให้คำปรึกษาในงาน สถาปัตยกรรมตามข้อ 1 2 3 และ 4

ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 และประกาศให้มีผลบังคับ ใช้ จึงได้มีการยกร่างกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดชนิดและลักษณะงานในวิชาชีพสถาปัตยกรรม ควบคุม โดยให้มีการยกเลิกกฎกระทรวงฉบับที่ 9 (พ.ศ.2542) และใช้ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้แทน ซึ่งได้กำหนดชนิดของงานในวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ไว้ในข้อ 4 ดังนี้⁷

ข้อ 4 กำหนดชนิดงานในวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม มีดังนี้

1. งานออกแบบ

หมายถึง การกำหนดรูปแบบการวางผังของโครงการและ/หรือ การกำหนด รูปแบบองค์ประกอบงานในแต่ละสาขาสถาปัตยกรรม ที่ใช้ในการก่อสร้าง หรือที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง รวมทั้งการศึกษา การวางแผน การกำหนดขอบเขต ความสัมพันธ์และการพิจารณารูปแบบงานในแต่ละสาขาสถาปัตยกรรม เพื่อ การก่อสร้างหรือที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง

2. งานอำนวยการก่อสร้าง

หมายถึง การบริหารจัดการ หรือควบคุมเกี่ยวกับการก่อสร้าง การซ่อมแซม การดัดแปลง การรื้อถอนหรือการเคลื่อนย้าย งานในแต่ละสาขาสถาปัตยกรรม ให้เป็นไปตามรูปแบบและรายการในแต่ละสาขาสถาปัตยกรรม

3. งานตรวจสอบ

หมายถึง การสำรวจ การค้นคว้า การวิเคราะห์ การทดสอบการติดตาม

⁷ สถาปนิก เอกสารแนบการประชุมใหญ่สามัญสภาสถาปนิก ครั้งที่ 1/2545. มพทพ. 2545, หน้า 2

ประเมินผล รวมทั้งการหาข้อมูลและสถิติต่างๆ เพื่อตรวจและวินิจฉัยงานแบบ เอกสารก่อสร้างและงานในแต่ละสาขาสถาปัตยกรรม

4. งานให้คำปรึกษา

หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับงานออกแบบ งาน อำนวยการก่อสร้าง งานตรวจสอบแบบ เอกสารก่อสร้างและงานในแต่ละ สาขาสถาปัตยกรรม

5. งานรับรองผลแห่งวิชาชีพ

หมายถึง งานตรวจสอบและรับรองผลแห่งการประกอบวิชาชีพ ของผู้ ประกอบวิชาชีพ หรืองานในแต่ละสาขาสถาปัตยกรรม

แต่ร่างกฎกระทรวงดังกล่าวไม่ผ่านความเห็นชอบ ดังนั้นชนิดของงานในวิชาชีพ สถาปัตยกรรมควบคุมที่ถือปฏิบัติจึงถือตามข้อกำหนดทางกฎหมายตามกฎหมายฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2542)

นอกเหนือจากข้อกำหนดเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกทั้งที่กำหนด โดยกฎหมายหรือข้อบังคับของสมาคมวิชาชีพ แล้วยังอาจแบ่งบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ ของสถาปนิก ออกตามช่วงเวลาของการปฏิบัติวิชาชีพออกได้เป็น 3 ช่วงเวลาดังนี้

1. ช่วงก่อนการก่อสร้าง
2. ช่วงระหว่างการก่อสร้าง
3. ช่วงหลังการก่อสร้าง

3.4 บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกช่วงก่อนการก่อสร้าง

ในช่วงนี้เป็นช่วงเริ่มต้นของงานโครงการที่สถาปนิกจะเข้าไปมีบทบาทและหน้าที่ ความรับผิดชอบดังนี้

1. การจัดทำความต้องการของโครงการ (Project Requirement)

ได้แก่การรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของโครงการ เช่น ประเภทของอาคาร ประโยชน์ ใช้สอย ประเภทผู้ใช้งาน จำนวนผู้ใช้งาน งบประมาณเบื้องต้น กำหนดการใช้ อาคาร ฯลฯ

2. การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ (Feasibility Study)

ได้แก่การศึกษาถึงความเหมาะสมในการลงทุนของโครงการ โดยทำการศึกษา วิเคราะห์ทางด้านทำเลที่ตั้ง การวิเคราะห์ทางการเงิน การลงทุน การตลาด

จุดคุ้มทุน การวิเคราะห์ทางด้านกฎหมาย เศรษฐกิจและสังคม ฯลฯ ซึ่งการ
ดำเนินการในเรื่องนี้อาจดำเนินการแล้วโดยเจ้าของโครงการก่อนการว่าจ้าง
สถาปนิกออกแบบก็ได้

3. การออกแบบร่างเบื้องต้น (Conceptual/Schematic Design)

ได้แก่การจัดทำแบบร่างผังบริเวณแสดงความสัมพันธ์ของอาคารหรือกลุ่มอาคาร
ข้างเคียง แบบร่างตัวอาคารซึ่งประกอบด้วยแปลนคร่าวๆทุกชั้น รูปด้าน และรูป
ตัดสังเขป เอกสารแสดงจำนวนพื้นที่ จำนวนห้อง จำนวนที่จอดรถ และการ
ประมาณราคาคร่าวๆเบื้องต้น

4. การพัฒนาแบบร่าง (Design Develop)

เมื่อแบบผ่านการพิจารณาในข้อ 3 และเป็นที่ยอมรับแล้ว จะนำแบบดังกล่าวมาทำ
การพัฒนาการออกแบบให้สมบูรณ์ขึ้น โดยมีรายละเอียดของแบบแปลนทุกชั้น
รูปด้าน 4 ด้าน รูปตัด และรายละเอียดอื่นๆที่จำเป็น แบบร่างงานวิศวกรรมทุก
สาขา รายการวัสดุ-อุปกรณ์พอสังเขป การปรับปรุงราคาค่าก่อสร้าง

5. การออกแบบรายละเอียด (Detail Design)

หลังจากพัฒนาแบบร่างจนเป็นที่พอใจของเจ้าของโครงการแล้ว นำแบบดังกล่าว
มาดำเนินการออกแบบในรายละเอียดส่วนต่างๆรวมทั้งงานวิศวกรรมที่เกี่ยวข้อง
ทุกระบบเพื่อเตรียมงานเขียนแบบก่อสร้าง

6. การเขียนแบบก่อสร้าง (Construction Working Drawings)

ได้แก่การเขียนแบบก่อสร้างเพื่อใช้ในการก่อสร้าง การประกวดราคาและการยื่น
ขออนุญาตปลูกสร้างอาคาร รวมไปถึงการจัดทำรายละเอียดประกอบแบบก่อสร้าง
และบัญชีแยกรายการและปริมาณวัสดุ (Bill Of Quality) ทั้งนี้อาจรวมถึงการ
ประมาณราคากลางค่าก่อสร้าง การจัดทำทัศนียภาพ การจัดทำหุ่นจำลอง โดย
ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในสัญญาว่าจ้าง

7. การประกวดราคา (Bidding)

ได้แก่การจัดเตรียมเอกสารประกวดราคา การจัดทำราคากลาง (ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข
สัญญา) การตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับราคาค่าก่อสร้างที่ผู้รับจ้างเสนอ
การให้คำแนะนำในการคัดเลือกผู้รับจ้างก่อสร้าง การจัดเตรียมเอกสารสัญญา
ระหว่างผู้รับจ้างก่อสร้างกับเจ้าของงาน

3.5 บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกช่วงระหว่างการก่อสร้าง

หลังจากได้ผู้รับจ้างก่อสร้างและเริ่มดำเนินการก่อสร้างนั้น สถาปนิกจะเข้ามา มีบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบในช่วงนี้ได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ในฐานะผู้ออกแบบ

โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง ณ สถานที่ก่อสร้างเป็นครั้งคราว หรือในกรณีที่มีปัญหา ให้คำแนะนำแก่ผู้รับจ้างก่อสร้างเพื่อให้งานก่อสร้างดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ให้คำแนะนำแก่ผู้ควบคุมงานหรือผู้บริหารงานก่อสร้าง เพื่อให้งานก่อสร้างดำเนินไปตามความประสงค์ในการออกแบบและเอกสารสัญญา ให้รายละเอียดเพิ่มเติมตามความจำเป็น ตรวจสอบและอนุมัติแบบใช้งาน (Shop Drawing) และวัสดุอุปกรณ์ตามตัวอย่างที่ผู้รับจ้างก่อสร้างนำเสนอผ่านผู้ควบคุมงานหรือผู้บริหารงานก่อสร้าง

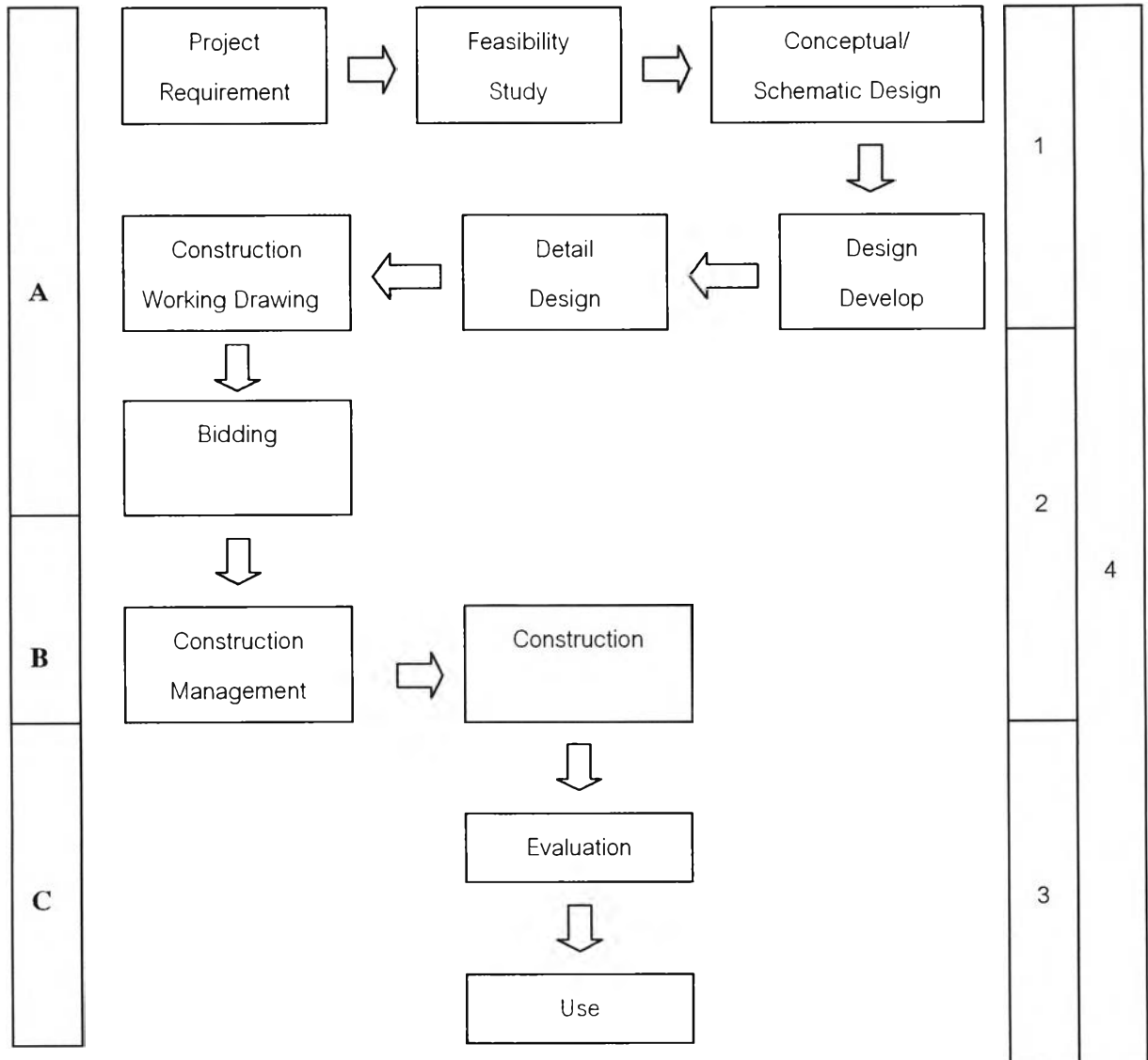
2. ในฐานะผู้บริหารงานก่อสร้าง

โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารงานก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบและสัญญา ตรวจสอบและควบคุมผู้รับจ้างก่อสร้างในการดำเนินการก่อสร้างทางด้านเวลา งบประมาณ และคุณภาพ

3.6 บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกช่วงหลังการก่อสร้าง

เมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จ สถาปนิกมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการร่วมตรวจสอบงานขั้นสุดท้าย(Evaluation) หรือร่วมตรวจรับงาน ก่อนทำการส่งมอบให้แก่เจ้าของงาน รวมทั้งทำการตรวจสอบแบบ As Built drawing ที่จัดทำโดยผู้รับจ้างก่อสร้างเพื่อมอบให้แก่เจ้าของงานเก็บไว้เป็นคู่มือในการบริหารจัดการอาคารต่อไปในอนาคต

ภาพที่ 3-3
 แสดงความสัมพันธ์ของบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิก
 ในช่วงเวลาต่างๆและข้อกำหนดทางกฎหมาย

A : ช่วงก่อนการก่อสร้าง

B : ช่วงระหว่างการก่อสร้าง

C : ช่วงหลังการก่อสร้าง

1. งานออกแบบ

2. งานอำนาจการก่อสร้าง

3. งานตรวจสอบ

4. งานให้คำปรึกษา

3.7 บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกในทรศนะของสถาปนิก*

จากผลงานวิจัยของรองศาสตราจารย์สุสดี ทิพทัส เรื่อง "พื้นฐาน บทบาทและแนวคิด (พ.ศ.2475-2537) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกในทรศนะของสถาปนิกในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2475 – พ.ศ.2537ไว้พอสรุปได้ว่าไม่ว่าจะมองบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกในทรศนะของสถาปนิกในช่วงเวลาใดก็ตาม บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญของสถาปนิกก็คือ เรื่องของจิตสำนึกในด้านศีลธรรมและจรรยาบรรณ ที่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมส่วนรวม ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมบนพื้นฐานของความพึงพอใจในผลสำเร็จของงานมากกว่าทรัพย์สินเงินทองที่จะได้มา อีกทั้งยังต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจใฝ่รู้ รู้จักขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความสามารถในการประกอบวิชาชีพ รวมไปถึงการแสดงบทบาทผู้นำในการคิดสร้างสรรค์และประสานงานกับผู้อื่น

3.8 บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกในภาครัฐ**

จากผลงานวิจัยของรองศาสตราจารย์สุสดี ทิพทัส เรื่อง "พื้นฐาน บทบาทและแนวคิด (พ.ศ.2475-2537) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของสถาปนิกในช่วงเวลาต่างๆไว้พอสรุปได้ว่าสถาปนิกในภาคราชการและรัฐวิสาหกิจนั้นจะมีบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบในวิชาชีพสถาปัตยกรรมตั้งแต่งานออกแบบ ควบคุมงานก่อสร้างไปจนถึงการเป็นที่ปรึกษาในการออกแบบ โดยมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและงบประมาณในการก่อสร้าง ในช่วงแรกที่สถาปนิกปฏิบัติวิชาชีพในภาครัฐยังไม่ค่อยเป็นยอมรับของผู้บังคับบัญชา สถาปนิกต้องหาโอกาสในการแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการออกแบบให้เป็นที่ประจักษ์ เมื่อได้รับความไว้วางใจแล้วทำให้เกิดโอกาสในการผลิตผลงานอื่นๆตามมา นอกจากนี้แล้วสถาปนิกในภาครัฐยังต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อหุ่่นในการปฏิบัติงานรวมทั้งมีความรู้รอบตัวในศาสตร์ต่างๆหลายๆด้านเพราะต้องได้รับมอบหมายงานที่พิเศษที่อาจไม่ตรงกับวิชาชีพที่เรียนมาแต่สามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์ต่างๆเข้ากับวิชาชีพเพื่อผลสำเร็จของงานได้

จากคู่มือสถาปนิก 2547⁸ ได้กล่าวถึงบทบาทของสถาปนิกในภาครัฐว่า สถาปนิกเข้าไปมีบทบาทในงานออกแบบและอำนวยความสะดวกการก่อสร้างของอาคารในหน่วยงานภาครัฐ โดยแบ่งกลุ่มงานออกเป็น 3 หลัก ได้แก่

* คูภาคผนวก ข หน้า 109

** คูภาคผนวก ค หน้า 112

⁸ สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์, คู่มือสถาปนิก 2547 เล่ม 1 มทปด, หน้า 15

1. หน่วยงานราชการ เช่น กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมศิลปากร กรมชลประทาน และหน่วยงานด้านช่างโยธาฯในกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ
2. หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การสื่อสารแห่งชาติ การเคหะแห่งชาติ เป็นต้น
3. หน่วยงานพิเศษหรือหน่วยงานอิสระของรัฐ ได้แก่ สำนักพระราชวัง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และศาลยุติธรรม เป็นต้น

นอกจากบทบาทในด้านการออกแบบและอำนาจการควบคุมงานก่อสร้างแล้ว สถาปนิกในภาครัฐที่อยู่ในหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต่างๆยังมีบทบาทในด้าน

1. งานออกใบอนุญาต
2. งานกำกับควบคุม
3. งานตรวจสอบ

3.9 สถาปนิกในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

3.9.1 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511 โดยการรวมหน่วยงาน ด้านการผลิตและส่งพลังงานไฟฟ้า 3 แห่ง ได้แก่ การไฟฟ้าอันฮี การลิคไนท์ และการไฟฟ้าตะวันออกเฉียงเหนือ เข้าเป็นหน่วยงานเดียวกัน มีฐานะเป็นนิติบุคคลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2512 เรียกชื่อย่อว่า “กฟผ.” พระราชบัญญัติฉบับนี้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง โดยครั้งล่าสุดได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2535 มีสาระสำคัญโดยสรุปคือ ให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สามารถดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าหรือร่วมทุนกับบุคคลอื่นเพื่อดำเนินธุรกิจดังกล่าว และให้มีอำนาจใช้สอยและครอบครองอสังหาริมทรัพย์เพื่อสำรวจหาแหล่งพลังงาน ตลอดจนสถานที่สำหรับการผลิตหรือพัฒนาพลังงานไฟฟ้าโดยชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรม และให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขที่เกี่ยวกับคุณภาพไฟฟ้า เทคนิคทางวิศวกรรม และความปลอดภัยของระบบไฟฟ้า ในกรณีที่เอกชนประสงค์จะเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กฟผ. มีสิทธิเพิ่มวงเงินในการกู้ยืมและในการจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ คณะกรรมการมีอำนาจจำหน่ายทรัพย์สินนอกจากบัญชีได้ทุกกรณีโดยไม่จำกัดวงเงิน โดยสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ส่วนสาระสำคัญที่ยังคง

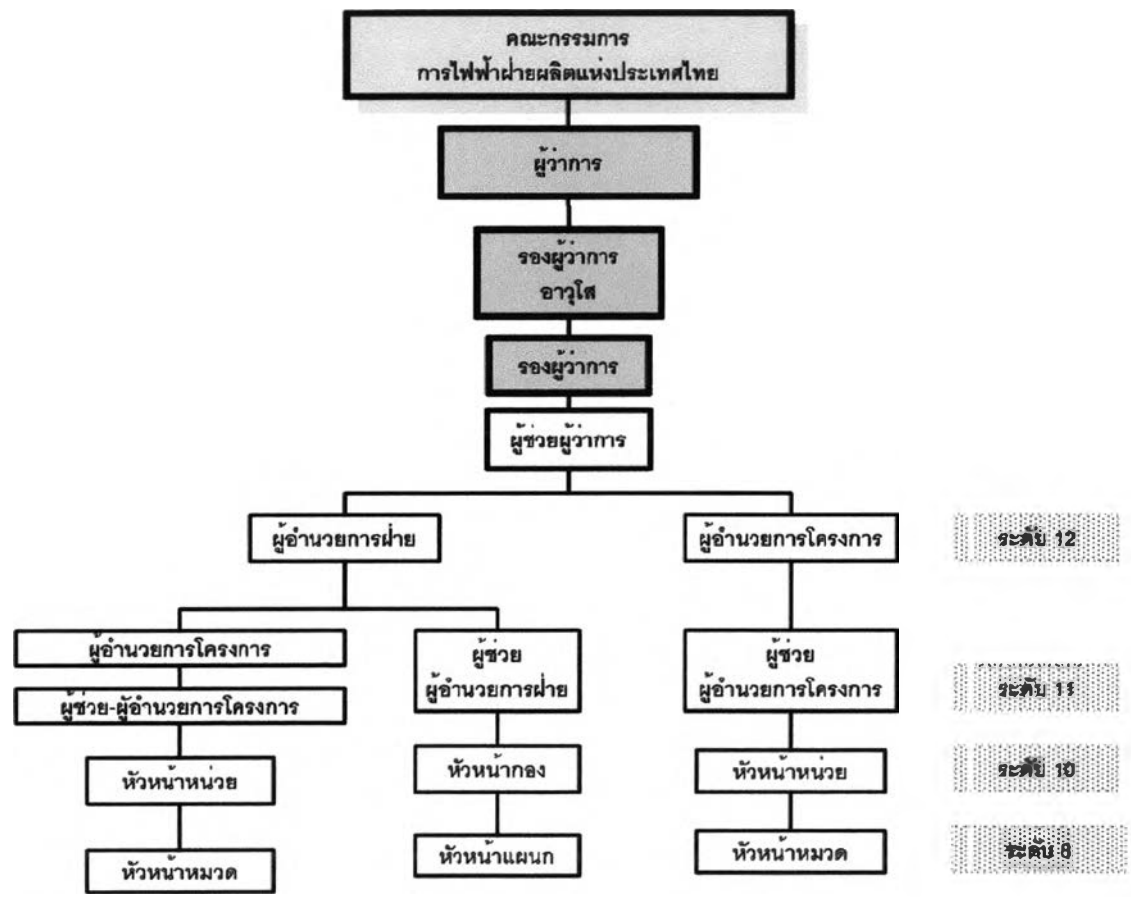

เดิม คือ คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานคณะกรรมการกับกรรมการ (ซึ่งต้องไม่มีตำแหน่งทางการเมือง) และคณะกรรมการเหล่านี้เป็นผู้แต่งตั้งผู้ว่าการ กฟผ. จึงเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีรัฐมนตรีคอยกำกับดูแลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ในเดือนมิถุนายน 2535 กฟผ. นำเสนอต่อรัฐบาลขอเข้าโครงการรัฐวิสาหกิจที่ดีและผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีให้เป็นรัฐวิสาหกิจที่ดี เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2537 การนี้จะส่งผลให้ กฟผ. มีความคล่องตัวในการบริหารงานได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการลดบทบาทการควบคุมรัฐวิสาหกิจลงให้น้อยที่สุดและสนับสนุนให้รัฐวิสาหกิจมีความสามารถที่จะแข่งขันกับธุรกิจภาคเอกชนได้

กฟผ. มีอำนาจหน้าที่ในการจัดหาพลังงานไฟฟ้าแก่ประชาชน โดยการผลิตและจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า ให้แก่ การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และผู้ใช้พลังงานไฟฟ้ารายอื่นตามที่กฎหมายกำหนด รวมทั้งประเทศไทยใกล้เคียง และดำเนินการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทางด้านพลังงานไฟฟ้า ตลอดจนงานอื่นๆ ที่ส่งเสริมกิจการของ กฟผ.

เพื่อให้สามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้างต้น กฟผ. จึงมีหน้าที่รวมไปถึงการสร้างเขื่อน อ่างเก็บน้ำ โรงไฟฟ้า ระบบส่งไฟฟ้า และสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ประกอบต่างๆ รวมทั้งการวางแผนนโยบายควบคุมการผลิต การส่ง การจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า และวัตถุประสงค์จากกลไกในนี้

ในการบริหารงานของ กฟผ. มีการจัดลำดับชั้นการบังคับบัญชาโดยมีคณะกรรมการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เป็นผู้กำกับดูแล มีผู้ว่าการ เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด และมีตำแหน่งบริหารอื่นๆรองลงมาเพื่อกำกับ ดูแลการดำเนินงานของ กฟผ. ตามรายละเอียดแสดงในภาพที่ 3-4

ภาพที่ 3-4

แสดงการจัดองค์กร การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

3.9.2 ลักษณะทางกายภาพของงานสถาปัตยกรรมในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

เนื่องด้วย กฟผ. มีภารกิจหลักในการผลิตกระแสไฟฟ้าและจัดส่งไปยังผู้บริโภค ผ่านทางการไฟฟ้านครหลวงและการไฟฟ้าภูมิภาค ดังนั้นจึงขอขอบเขตการดำเนินงานทั่วประเทศโดยมีโรงไฟฟ้าและเขื่อนในความดูแลที่ตั้งอยู่ตามสถานที่ต่างๆดังนี้

เขื่อนและโรงไฟฟ้าพลังน้ำ

1	เขื่อนแก่งกระจาน	เพชรบุรี
2	เขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล	เชียงใหม่
3	เขื่อนจุฬาภรณ์	ชัยภูมิ
4	เขื่อนท่าทุ่งนา	กาญจนบุรี
5	เขื่อนน้ำพุง	สกลนคร
6	เขื่อนบางลาง	ยะลา
7	เขื่อนปากมูล	อุบลราชธานี
8	เขื่อนภูมิพล	ตาก
9	เขื่อนรัชชประภา	สุราษฎร์ธานี
10	เขื่อนวชิราลงกรณ	กาญจนบุรี
11	เขื่อนศรีนครินทร์	กาญจนบุรี
12	เขื่อนสิริกิติ์	อุตรดิตถ์
13	เขื่อนสิรินธร	อุบลราชธานี
14	เขื่อนห้วยกุ่ม	ชัยภูมิ
15	เขื่อนอุบลรัตน์	ขอนแก่น
16	โรงไฟฟ้าพลังน้ำคลองช่องกล้า	สระแก้ว
17	โรงไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคองแบบสูบกลับ	นครราชสีมา

โรงไฟฟ้าพลังความร้อน

1	โรงไฟฟ้าเขลแสงอาทิตย์ผาบ่อง	แม่ฮ่องสอน
2	โรงไฟฟ้าแม่เมาะ	ลำปาง
3	โรงไฟฟ้าน้ำพอง	ขอนแก่น
4	โรงไฟฟ้าบางปะกง	ฉะเชิงเทรา
5	โรงไฟฟ้าพระนครใต้	สมุทรปราการ
6	โรงไฟฟ้าระยอง	ระยอง
7	โรงไฟฟ้าวังน้อย	พระนครศรีอยุธยา

นอกจากนี้ยังมีอาคารควบคุมไฟฟ้าที่กระจายตัวครอบคลุมอยู่แทบทุกจังหวัดทั่วประเทศ ตามรายละเอียดแสดงในภาพที่ 3-5

สำหรับงานทางสถาปัตยกรรมในรูปของสิ่งปลูกสร้างใน กฟผ.นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ได้ดังนี้

1. กลุ่มอาคารเพื่อการผลิต ประกอบด้วย
  - โรงไฟฟ้า
  - อาคารควบคุม
  - สำนักงาน
  - โรงงาน
  - คลังพัสดุ
2. กลุ่มอาคารสนับสนุน ประกอบด้วย
  - บ้านพัก
  - โรงอาหาร
  - สถานพยาบาล
  - อาคารฝึกอบรม
  - อาคารกีฬาในร่ม
  - ป้อมรักษาการณ์
3. กลุ่มอาคารอื่นๆ ประกอบด้วย
  - พิพิธภัณฑ์
  - หอประชุม
  - สโมสรกีฬา
  - บ้านรับรองพิเศษ
  - ป้ายชื่ออาคาร-สถานที่

โดยชนิดและจำนวนของอาคารในแต่ละสถานที่จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลักษณะของงาน ขอบเขตของความรับผิดชอบ ขนาดของพื้นที่ และปัจจัยพื้นฐาน เช่น แหล่งพักอาศัย สถานพยาบาล

ในพื้นที่ที่ใกล้ชุมชน อาจไม่มี อาคารประเภทบ้านพักสำหรับผู้ปฏิบัติงานหรือสถานพยาบาล เพราะสามารถจัดหาพักอาศัยหรือใช้บริการด้านสาธารณสุขได้จากชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงนั้นๆ

จากหมายเหตุประกอบงบการเงิน ในรายงานประจำปี 2547 ของ กฟผ. พบว่า กฟผ. มีมูลค่าของสิ่งปลูกสร้างในการดูแลถึง 17,069,600,000.00 บาท และยังมีที่ดินที่รอการพัฒนาอีกจำนวนหนึ่งซึ่งมีมูลค่า 1,624,887,575.00 บาท จึงเห็นว่า กฟผ. ต้องการการจัดการที่ดีทางด้านกายภาพเพื่อการใช้ประโยชน์สูงสุดจากอสังหาริมทรัพย์ในครอบครอง

3.9.3 อัตรากำลังสถาปนิกในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

จากการสำรวจอัตราสถาปนิกใน กฟผ. เฉพาะผู้ที่สำเร็จการศึกษาทางสาขาวิชาสถาปัตยกรรมหรือเทียบเท่า โดยตรงพบว่า มีจำนวนอัตราสถาปนิกทั้งสิ้น 44 อัตรา แบ่งเป็น

1. สถาปัตยกรรมหลัก	31	อัตรา
2. สถาปัตยกรรมภายใน	8	อัตรา
3. ภูมิสถาปัตยกรรม	5	อัตรา

โดยสังกัดหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

4. ฝ่ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้าง	23	อัตรา
แบ่งเป็น		
— สถาปัตยกรรมหลัก	14	อัตรา
— สถาปัตยกรรมภายใน	5	อัตรา
— ภูมิสถาปัตยกรรม	4	อัตรา
1. ฝ่ายการผลิตโรงไฟฟ้าแม่เมาะ		4อัตรา
แบ่งเป็น		
— สถาปัตยกรรมหลัก	4	อัตรา
2. ฝ่ายบริการ	5	อัตรา
แบ่งเป็น		
— สถาปัตยกรรมหลัก	4	อัตรา
— สถาปัตยกรรมภายใน	1	อัตรา
3. ฝ่ายวิศวกรรมพลังน้ำ	2	อัตรา
แบ่งเป็น		
— สถาปัตยกรรมหลัก	2	อัตรา
4. ฝ่ายบำรุงรักษาโยธา	4	อัตรา
แบ่งเป็น		
— สถาปัตยกรรมหลัก	3	อัตรา

	— สถาปัตยกรรมภายใน	1	อัตรา
5.	ฝ่ายก่อสร้างพลังน้ำ	1	อัตรา
	แบ่งเป็น		
	— สถาปัตยกรรมหลัก	1	อัตรา
6.	ฝ่ายปฏิบัติการด้านการใช้ไฟฟ้า	1	อัตรา
	แบ่งเป็น		
	— สถาปัตยกรรมหลัก	1	อัตรา
7.	ฝ่ายประชาสัมพันธ์	1	อัตรา
	แบ่งเป็น		
	— สถาปัตยกรรมภายใน	1	อัตรา
8.	ฝ่ายปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	อัตรา
	แบ่งเป็น		
	— สถาปัตยกรรมหลัก	1	อัตรา
9.	ฝ่ายวิศวกรรมระบบส่ง	1	อัตรา
	แบ่งเป็น		
	— ภูมิสถาปัตยกรรม	1	อัตรา
10.	รองผู้จัดการใหญ่เชื้อเพลิง	1	อัตรา
	แบ่งเป็น		
	— สถาปัตยกรรมหลัก	1	อัตรา

หน่วยงานต่างๆ ทั้ง 11 หน่วยงานนี้สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มงานตามลักษณะของการปฏิบัติงานได้ 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มงานที่รับผิดชอบทางด้านงานออกแบบและก่อสร้าง ประกอบด้วยฝ่ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้าง ฝ่ายวิศวกรรมพลังน้ำ ฝ่ายบำรุงรักษาโยธา และฝ่ายก่อสร้างพลังน้ำ

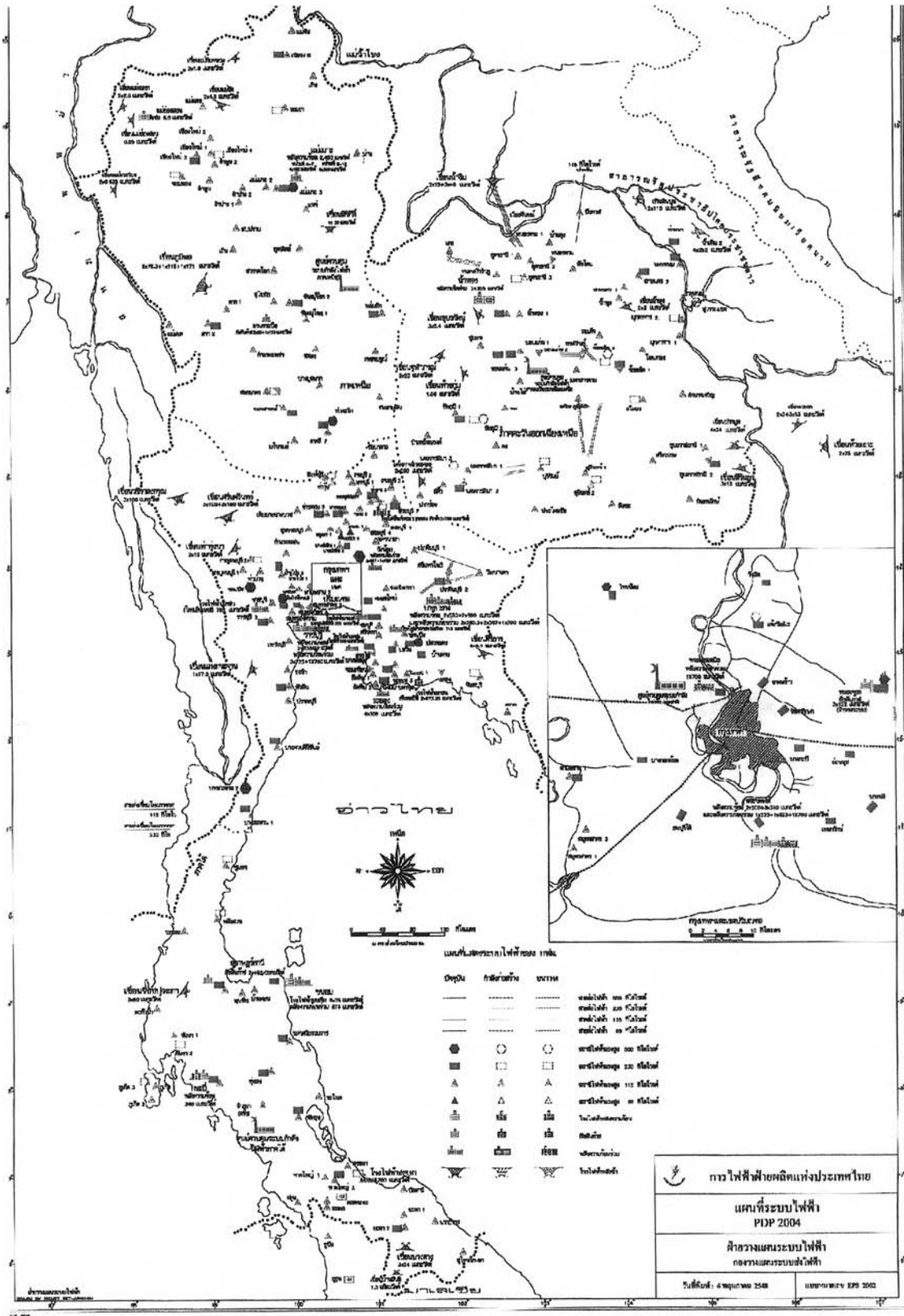
กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มงานที่รับผิดชอบทางด้านงานบำรุงรักษาและก่อสร้าง ประกอบด้วยฝ่ายการผลิตโรงไฟฟ้าแม่เมาะ และ ฝ่ายปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มงานที่รับผิดชอบทางด้านงานบริการ ได้แก่ ฝ่ายบริการ

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มงานที่มีได้ปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมโดยตรง ได้แก่ ฝ่ายปฏิบัติการด้านการใช้ไฟฟ้า ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายวิศวกรรมระบบส่ง และรองผู้จัดการใหญ่เชื้อเพลิง

โดยในหน่วยงานที่มีอัตราสถาปนิกทั้งหมดนี้ ฝ่ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้าง เป็นหน่วยงานที่มีอัตรากำลังสถาปนิกสูงที่สุดและมีผู้ปฏิบัติงานในสาขาสถาปัตยกรรมหลักมากที่สุดเช่นกัน

ภาพที่ 3-5
แสดงพื้นที่รับผิดชอบของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

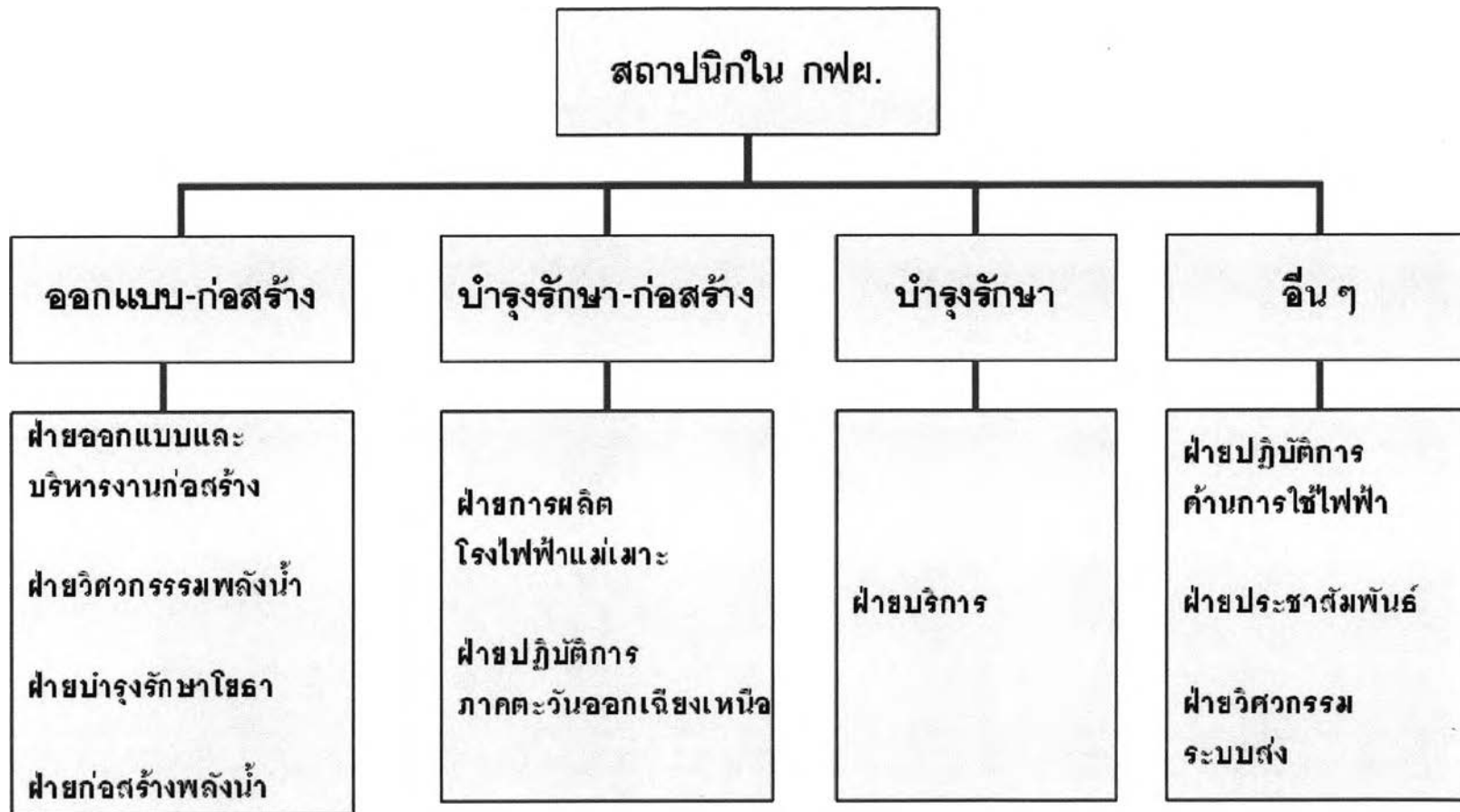

	สถาปัตยกรรมหลัก	สถาปัตยกรรมภายใน	ภูมิสถาปัตยกรรม
ฝ่ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้าง กองสถาปัตยกรรม	14	5	4
ฝ่ายการผลิตโรงไฟฟ้าแม่เมาะ กองโยธา	4	0	0
ฝ่ายบริการ กองบำรุงรักษาโยธา	4	1	0
ฝ่ายวิศวกรรมพลังงาน กองวิศวกรรมโยธาทั่วไป	2	0	0
ฝ่ายบำรุงรักษาโยธา กองวิศวกรรมโยธาทั่วไป	3	1	0
ฝ่ายก่อสร้างพลังงาน	1	0	0
ฝ่ายปฏิบัติการด้านการใช้ไฟฟ้า	1	0	0
ฝ่ายประชาสัมพันธ์ กองผลิตสื่อประชาสัมพันธ์	0	1	0
ฝ่ายปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	0	0
ฝ่ายวิศวกรรมระบบส่ง	0	0	1
รองผู้จัดการใหญ่ เชื้อเพลิง	1	0	0
รวม	31	8	5
รวมทั้งสิ้น	44		

ตารางที่ 3-1

แสดงอัตรากำลังสถาปนิกในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 3-6

แสดงกลุ่มสถานีในการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

3.9.4 กองสถาปัตยกรรม ฝ้ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้าง

กองสถาปัตยกรรม มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการออกแบบงานสถาปัตยกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตไฟฟ้า โดยให้บริการการออกแบบสถาปัตยกรรมแก่หน่วยงานต่างๆภายใน กฟผ. และภายนอก กฟผ. ตามนโยบายของผู้บริหารระดับสูง

กองสถาปัตยกรรม ได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบของสถาปนิกไว้ดังนี้

ลักษณะงานโดยสรุป

ปฏิบัติงานในหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอาคาร / จัดวางผังบริเวณ / ภูมิสถาปัตยกรรม / ออกแบบตกแต่งภายใน หรือครุภัณฑ์ หรือศิลปกรรม หรือผลิตภัณฑ์/ ควบคุมงานก่อสร้างหรือผลิต / ที่ปรึกษาด้านการออกแบบ หรือก่อสร้างหรือผลิต และปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่และความรับผิดชอบ

1. สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ
  - 1.1 สำรวจและรวบรวมข้อมูลรายละเอียดความต้องการของเจ้าของงาน
  - 1.2 สำรวจสถานที่ก่อสร้าง
  - 1.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ
2. วางแผนบริหารงานออกแบบ
  - 2.1 วางแผนการดำเนินงานขั้นต้น
  - 2.2 วางแผนการดำเนินงานขั้นปฏิบัติการ
  - 2.3 บริหารงานให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้
3. ออกแบบ
  - 3.1 ออกแบบอาคารและสิ่งก่อสร้าง/ จัดวางผังบริเวณ/ ภูมิสถาปัตยกรรม/ ออกแบบตกแต่งภายใน/ ครุภัณฑ์/ศิลปกรรม/ ผลิตภัณฑ์
  - 3.2 จัดทำรายการประกอบแบบ (Specification)
  - 3.3 งานออกแบบเพื่อศึกษาโครงการ
4. ตรวจสอบแบบ วัสดุ และงานก่อสร้าง
  - 4.1 ตรวจสอบแบบ
  - 4.2 ตรวจสอบและพิจารณาวัสดุก่อสร้าง
  - 4.3 ตรวจสอบงานก่อสร้าง
  - 4.4 ตรวจสอบรับงาน

5. งานด้านประกวดราคา
  - 5.1 สอบราคาและประมาณราคาเบื้องต้น
  - 5.2 ออกข้อกำหนดเฉพาะงานพิเศษ (TOR)
  - 5.3 จัดทำเงื่อนไขเอกสารประกวดราคา
  - 5.4 เปิดซองประกวดราคา
  - 5.5 พิจารณาผลประกวดราคา และต่อรองราคา
6. ตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินผลงาน และรายงาน
  - 6.1 รวบรวมข้อมูลงานออกแบบ/ ก่อสร้าง/ ผลิต
  - 6.2 รายงานความก้าวหน้าของงาน ออกแบบ/ ก่อสร้าง/ ผลิต
  - 6.3 วิเคราะห์และประเมินผล
7. พัฒนาคุณภาพงาน
  - 7.1 ศึกษาและรวบรวมวิชาการใหม่ๆ ด้านสถาปัตยกรรม/ ภูมิสถาปัตยกรรม/ ออกแบบตกแต่งภายใน/ ครุภัณฑ์/ ผลิตภัณฑ์ และการก่อสร้างเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพงาน
8. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  - 8.1 ประสานงานด้านก่อสร้าง / ผลิต ภายใน กฟผ.
  - 8.2 ประสานงานด้านก่อสร้าง / ผลิต ภายนอก กฟผ.
9. งานสถาปนิกที่ปรึกษา
  - 9.1 ให้คำปรึกษางานทั่วไป
10. ปฏิบัติงานอื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย

โดยในรอบปี พ.ศ. 2544-2548 ได้มีผลงานทางด้านงานออกแบบ ก่อสร้างในฝ่ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้าง จำนวน 158 งาน คิดเป็นมูลค่า 3,269,000,000.00 บาท ตามรายละเอียดในตารางที่ 3-2

ประเภท	จำนวน(งาน)	มูลค่า (ล้านบาท)
สำนักงาน	22	1,270
โรงงาน / คลัง	13	195
ที่พักอาศัย	12	1,153
อาคารเพื่อการศึกษา	22	136
อาคารพิเศษ (สโมสรกีฬา หอประชุม ทิพิธภัณฑ์ โรงอาหาร)	9	147
เบ็ดเตล็ด (ที่จอดรถ โรงจอดรถ หลังคาคลุมทางเดิน)	5	9
งานตกแต่งภายใน	13	182
งานภูมิสถาปัตยกรรม	17	115
งานวิศวกรรม	45	62
รวม	158	3,269

ตารางที่ 3-2

แสดงจำนวนงานและมูลค่า ของงานออกแบบก่อสร้าง ฝ้ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้าง ระหว่างปี พ.ศ. 2544- 2548

ภาพที่ 3-7

แสดงการจัดผังองค์กร กองสถาปัตยกรรม การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย